

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060110

DOM
2023-08-30
Stockholm

Mål nr
M 11473-22

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-09-15 i mål nr M 4578-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

AB Blentarps Biltillbehör (med särskilt företagsnamn Blentarps Vinimport) i konkurs, 556530-0414

Motpart

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

SAKEN

Miljösanktionsavgift

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
 2. Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Naturvårdsverkets beslut den 4 maj 2022 i ärende nr NV-03623-22 om miljösanktionsavgift.
-

Dok.Id 1951186

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

AB Blentarps Biltillbehör (med särskilt företagsnamn Blentarps Vinimport) i konkurs (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva Naturvårdsverkets beslut om miljöstraffavgift. Till stöd för sitt yrkande har bolaget anfört i huvudsak detsamma som i mark- och miljödomstolen.

Naturvårdsverket har förklarat sig inte ha något ytterligare att tillägga i målet.

Sedan mark- och miljödomstolens dom har bolaget försatts i konkurs. Konkursförvaltaren har beretts tillfälle att träda in i processen men avstått.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att ge prövningstillstånd och ta upp målet till omedelbart avgörande.

I målet är utrett att bolaget var registrerat som producent, enligt den då gällande förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar (2018 års förpackningsförordning), i Naturvårdsverkets register den 31 mars 2022, men att bolaget inte har lämnat någon rapport för år 2021 till Naturvårdsverket. Som underinstanserna konstaterat är det inte tillräckligt att – på det sätt bolaget gjort – rapportera uppgifterna till en annan aktör. Frågan är då om bolaget ska påföras en miljöstraffavgift för att inte ha lämnat en rapport till Naturvårdsverket.

Vid tidpunkten för underinstansernas avgöranden föreskrevs i 2018 års förpackningsförordning en skyldighet för producenter att senast den 31 mars varje år rapportera vissa uppgifter till Naturvårdsverket (se 73 §). Den 1 januari 2023 ersattes 2018 års förpackningsförordning av förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar (2022 års förpackningsförordning). En i huvudsak motsvarande rapporteringsskyldighet återfinns i 11 kap. 1 § i den nya förordningen.

Efter underinstansernas avgöranden har även förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter ändrats. En motsvarande sanktionsbestämmelse som den i målet aktuella 11 kap. 19 §, finns sedan den 1 januari 2023 i 11 kap. 21 § förordningen om miljöstraffavgifter. Den nu gällande bestämmelsen hänvisar dock endast till överträdelse av rapporteringsskyldigheten enligt 2022 års förpackningsförordning. Det finns inte någon övergångsbestämmelse som tar sikte på fall då en producent underlåtit att rapportera uppgifter enligt 73 § i 2018 års förpackningsförordning, dvs. för överträdelse som skett före den 1 januari 2023.

För miljöstraffavgifter gäller samma krav på klar och tydlig lag som enligt brottsbalken och specialstraffrätten. För att en sanktionsavgift ska kunna påföras gäller alltså det stränga kravet på författningsstöd som följer av den straffrättsliga legalitetsprincipen. Legalitetsprincipens tydlighetskrav anses normalt vara uppfyllt när en person av bestämmelsens ordalydelse, och i förekommande fall med stöd av domstolarnas tolkning, får kunskap om vilka handlingar eller vilken underlåtenhet som kan medföra ett ansvar enligt bestämmelsen. (Se bl.a. rättsfallet NJA 2013 s. 842.)

Eftersom övergångsbestämmelser saknas, får frågan om vilka bestämmelser som ska tillämpas på överträdelse som skett före den 1 januari 2023 avgöras genom en analog tillämpning av 5 § andra stycket lagen (1964:163) om införande av brottsbalken (se t.ex. rättsfallen MÖD 2007:8 och MÖD 2007:9). Det innebär att de bestämmelser som gällde vid överträdelserna ska tillämpas. Om andra bestämmelser gäller när avgörandet meddelas, ska dock dessa tillämpas om de leder till att en miljöstraffavgift inte påförs eller att avgift påförs med ett lägre belopp.

Enligt 11 kap. 21 § förordningen om miljöstraffavgifter är det endast överträdelse av rapporteringsskyldigheten enligt 2022 års förpackningsförordning som medför en miljöstraffavgift. Att tolka sanktionsbestämmelsen som att den även omfattar överträdelse enligt 73 § i 2018 års förpackningsförordning står enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning i strid med det analogiförbud som legalitetsprincipen ställer upp. (Jfr rättsfallen NJA 2007 s. 400 I och II.)

En tillämpning av den nya bestämmelsen i förordningen om miljöstraffavgifter leder alltså till att bolaget inte ska påföras en miljöstraffavgift och den bestämmelsen ska därför tillämpas. Det medför att mark- och miljödomstolens dom ska ändras och Naturvårdsverkets beslut upphävas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Åsa Hanna, Henrik Jonsson (deltar inte i beslutet om prövningstillstånd) och Katarina Welin, referent.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-09-15
meddelad i
Nacka

Mål nr M 4578-22

PARTER

Klagande

AB Blentarps Vinimport

Motpart

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Naturvårdsverkets beslut den 4 maj 2022 i ärende nr NV-03623-22, se bilaga 1

SAKEN

Miljösanktionsavgift

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet

BAKGRUND

Naturvårdsverket beslutade det 4 maj 2022 att AB Blentarps Vinimport (bolaget) ska betala 10 000 kr i miljöstraffavgift då rapporteringen om mängden förpackningar som producenten har tillhandahållit eller släppt ut på marknaden år 2021 har redovisats för sent.

YRKANDEN M.M.

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva beslutet om att påföra bolaget en miljöstraffavgift.

Till stöd för sin talan har bolaget anfört huvudsakligen följande. Bolaget har inte fått någon vetskap om att det ska göra en anmälan till Naturvårdsverket när det gäller en verksamhet som handskas med vanligt papper som lämnas för återförbrukning. Uppgifterna har lämnats till Svensk Glasåtervinning. Miljöstraffavgiftens storlek är inte proportionerlig.

DOMSKÄL

Frågan i målet är om bolaget är skyldigt att erlägga en miljöstraffavgift om 10 000 kr till följd av att bolaget inte i tid till Naturvårdsverket har redovisat uppgifter enligt 73 § förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar.

Det är i målet ostridigt att bolaget inte i rätt tid har inkommit med föreskriven rapportering. Utgångspunkten är då att bolaget ska betala miljöstraffavgift med 10 000 kr (se 30 kap. 1 § miljöbalken och 11 kap. 19 § förordning (2012:259) om miljöstraffavgifter).

Enligt 30 kap. 2 § första stycket miljöbalken ska miljöstraffavgift tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Av andra stycket i nu nämnt lagrum följer dock att avgift inte behöver tas ut om det är oskäligt på vissa i stycket uppräknade grunder. Enligt förarbetena (se prop. 2005/06:182, s. 52 och 156) anses det inte vara oskäligt att ta ut en miljöstraffavgift när överträdelsen

berott på t.ex. okunskap om gällande regler, dåliga rutiner eller att verksamheten är nystartad.

Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att det som bolaget har redogjort för i sitt överklagande inte medför att det är oskäligt att avgiften tas ut.

Naturvårdsverket har därmed haft stöd för att besluta om miljöstraffavgiften och överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 6 oktober 2022.

Viktor Hellström

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Viktor Hellström, ordförande, och tekniska rådet Christina Odén. Föredragande har varit beredningsjuristen Sebastian Randahl Widmark.